

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

złapać PION

Maria Antonina Mazurek

PION jako określenie przeciwstawne do POZIOMU i oznaczające linię pokrywającą się z kierunkiem grawitacji powstało od rzeczownika PION jako określenia przyrządu budowlanego, służącego do wyznaczania tejże linii. Dawno temu ten nieskomplikowany przyrząd, składający się ze sznurka obciążonego na jednym końcu metalową kulką lub sztabką w kształcie wskazówki, nosił inną nazwę – PERPENDYKUŁ (od łacińskiej nazwy tego przyrządu – perpendicularum). Jednak w II połowie XVIII w. na skutek działań propagowanych przez Komisję Edukacji Narodowej, mających na celu „oczyszczenie polszczyzny z obcych naleciałości”, zamieniono „brzydki” PERPENDYKUŁ na „ładny” PION. Sęk w tym, że ów PION najprawdopodobniej również jest zapożyczeniem (od włoskiego piombo ‘ołów’). Inna teoria głosi, że PION to „uszlachetniona” wersja rodzimego, gwarowego PIAN, którym w języku ludowym określano perpendykuł. PIAN natomiast to urzeczownikowiona i skrócona postać gwarowego określenia pjan lub pijan, czyli ‘pijany’ (bo zanim PION złapie PION, chwieje się na boki jak pijany).